

بررسی سیاست‌های دولت‌های غربی در مورد انتخابات مجلس نهم

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۲۲۲۹

بهمن‌ماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۱.....	مقدمه.....
۴.....	۱. آلمان.....
۶.....	۲. فرانسه.....
۷.....	۳. انگلیس.....
۱۱.....	۴. آمریکا.....
۱۶.....	نتیجه‌گیری.....
۱۷.....	پی‌نوشت‌ها.....

بررسی سیاست‌های دولت‌های غربی در مورد انتخابات مجلس نهم

چکیده

گزارش حاضر به بررسی سیاست‌های دولت‌های غربی در قبال انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی می‌پردازد. این سیاست‌ها در سه سطح طراحی و اجرا شده‌اند که بخشی از آنها معطوف به ساختارهای حکومت، برخی مختص احزاب و گروه‌های سیاسی و بخشی نیز به افکار عمومی و مردم اشاره دارد. در مجموع هدف غرب نشان دادن فضای سرد انتخاباتی و تلاش برای به آشوب کشاندن فضای کشور قبل و پس از انتخابات مجلس است.

مقدمه

سیاست دولت‌های غربی در انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی را می‌توان در سه سطح ارزیابی کرد:

۱. در سطح نهادهای حکومتی جمهوری اسلامی،

۲. در سطح احزاب و جریان‌های سیاسی،

۳. در سطح افکار عمومی جامعه.

در سطح نخست، تلاش می‌شود انتخابات به‌عنوان محل و موضوعی برای جنگ

قدرت تفسیر شود. در سطح دوم، در جهت اختلاف، انشقاق و تحریم انتخابات از سوی فعالان سیاسی پیش می‌رود و در سطح سوم در پی ایجاد ناامیدی و بدبینی در میان طبقات مختلف جامعه درباره مسائل کشور به ویژه کارآمدی مجلس است.^(۱)

شواهد نشان می‌دهد دولت‌های غربی در پی آن هستند که در صورت امکان در انتخابات نهم مجلس نیز حوادثی مانند آنچه که پس از انتخابات دهم ریاست جمهوری به وقوع پیوست، به وجود آورند. طبق برخی شعارنویسی‌ها و اطلاع‌رسانی‌های صورت گرفته در فضای مجازی زمینه‌های آغاز این حرکت را از ۲۵ بهمن ۱۳۹۰ در نظر گرفته‌اند. با وجود این، دولت‌های غربی در دستیابی به اهداف خود با یک پارادوکس مواجهند. آنها از یک سو برآنند که مشارکت عمومی را در انتخابات کاهش دهند و از سوی دیگر در پی آن هستند که با التهاب‌آفرینی پیش و پس از انتخابات فضای کشور را به سمت بی‌ثباتی پیش ببرند. بی‌ثباتی و التهابات انتخاباتی زمانی به وجود می‌آید که شور انتخاباتی بالا باشد. با وجود این سیاست غرب در قبال انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی سیاستی است که میان این دو راهبرد حرکت می‌کند: کاهش میزان مشارکت در انتخابات و ایجاد آشوب.

براساس اهداف و راهبردهای یاد شده، رسانه‌های غربی در قبال انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی از محورهای تبلیغاتی زیر بهره برده‌اند:

۱. تلاش برای القای کاهش مشارکت مردم در انتخابات،
۲. اختلاف میان اصول‌گرایان در ارائه لیست انتخاباتی مشترک،
۳. تحریم یکپارچه انتخابات توسط منتقدین و اپوزیسیون،

۴. تحریک مردم به عدم شرکت در انتخابات،

۵. انتقاد از نظام انتخاباتی ایران و رد صلاحیت‌های صورت گرفته.

نکته بسیار مهمی که درباره راهبرد غرب در برابر انتخابات مجلس نهم باید متذکر شد این است که غرب بر این باور است که جامعه ایران هنوز از فضای سیاسی دو سال گذشته به‌طور کامل خارج نشده است و در پی تحولات خاورمیانه و آنچه که «بهار عربی» می‌نامد، این امکان وجود دارد که اغتشاشات جدیدی را در ایران به‌وجود آورد. لذا آشوب‌های سال ۱۳۸۸ گرچه با ظرافت زیادی صورت گرفت، اما در آسیب‌شناسی آن، غربی‌ها به دو پدیده اشاره می‌کنند: نخست اینکه در آشوب‌های سال ۱۳۸۸ شعارها و مطالبات سیاسی بود و از شعارهای اقتصادی و معیشتی بهره‌ای نداشت تا بتواند گروه‌های مختلف اجتماعی را جذب کند و دیگر اینکه تنها به تهران و چند شهر بزرگ محدود ماند. به همین دلیل گروه‌های مختلف اجتماعی در آن شرکت نجستند. لذا در دور جدید، غرب در پی آن است که با مرتفع ساختن آن دو نقیصه اهداف خود را جامه عمل بپوشاند. براساس این، فشار اقتصادی در آستانه انتخابات مجلس که در آن مشارکت قومی بالاست و تب انتخاباتی در مراکز کوچک‌تر، بیشتر است می‌تواند فرصت مناسبی برای دستیابی به آن اهداف تلقی شود. فشار اقتصادی می‌تواند حلقه گمشده آشوب‌های سال ۱۳۸۸ را تکمیل کند و نارضایتی عمومی را گسترش دهد.

بر همین اساس است که می‌توان برداشت سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، در قبال سیاست‌های تحریمی جدید غرب را ارزیابی کرد. وی در نشست مطبوعاتی در مسکو اعلام کرد: «تحریم‌ها علیه ایران چیزی بجز تلاش برای فلج کردن

اقتصاد این کشور و برانگیختن نارضایتی در میان مردم آن نبوده و با تمایل برای تأمین رژیم عدم گسترش سلاح هسته‌ای در جهان اصلاً ارتباط ندارد».^(۲)

از آنجا که دولتمردان غربی در این باره و نیز درباره انتخابات نهم مجلس اظهارات صریحی ندارند، در این گزارش تلاش می‌شود سیاست‌ها و راهبردهای دولت‌های غربی را از طریق سیاستگذاری‌های رسانه‌ای آنان به شکل مجزا مورد بررسی قرار دهیم.

۱. آلمان

آلمانی‌ها تلاش دارند انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی را بی‌رمق‌ترین، سردترین و بی‌تأثیرترین انتخابات در ایران بنامند که نه تنها در شهرها، بلکه در مناطق کم‌جمعیت که رقابت‌های قومی وجود دارند نیز انتخابات بی‌رونق خواهد بود. لذا دوپچه‌وله با انتخاب عنوان «سردترین انتخابات جمهوری اسلامی در میان اقلیت‌های قومی» می‌نویسد: «انتخابات ایران در یک فضای بسته و در دو مرحله اجرایی و نظارتی تحت شرایط نظارت استصوابی انجام می‌گیرد.

به عبارت دیگر، در آستانه انتخابات نهم ریاست‌جمهوری سیاسی رسانه‌ای آلمان ایجاد فرصت‌سازی برای ایجاد چالش‌های قومی - مذهبی است. تا این بار و در انتخاباتی دیگر، با راه‌اندازی شورش، مسائل قومی - مذهبی را نیز برجسته سازد. لذا در ادامه می‌نویسد: «مردمی که در کردستان و سیستان و بلوچستان زندگی می‌کنند مطالباتی داشتند که به هیچ‌وجه به آنها پاسخ داده نشده است. از جمله رفع

تبعیض‌های قومی، مذهبی، برخورداری از حقوق برابر با سایر شهروندان ایرانی و توسعه اقتصادی مناطق آنها. این مطالبات آنها برآورد نشده و وضعیتشان بدتر شده است ... امید به زندگی به‌عنوان شاخص بسیار مهم توسعه اقتصادی و فرهنگی، در دو استان کردستان و سیستان و بلوچستان از همه جا پایین‌تر است. این نشان می‌دهد که نه تنها مطالبات مردم برآورد نشده، بلکه وضعیت بدتر شده و دلایل برای توجیه شرکت در انتخابات وجود ندارد. اگر مجلس یک دست و از یک تفکر خاص باشد، نباید انتظار حل مشکلات اقلیت‌های قومی و دینی را داشته باشیم».^(۳)

در همین جهت نظام انتخاباتی ایران مورد انکار قرار می‌گیرد و نمایشی و فرمایشی خوانده می‌شود.^(۴) روشن است که ترسیم تصویری اینچینی از انتخابات به معنای آن است که کسی در انتخابات شرکت نکند و لذا کاهش مشارکت در انتخابات را از اهداف ضروری به‌شمار می‌آورد. به همین منظور تلاش می‌شود که نامزدهای انتخاباتی ضعیف و بی‌کفایت معرفی شوند و ادعا شود که چهره‌های برجسته در انتخابات شرکت نکرده‌اند. اما آنچه که از نگاه آنان می‌تواند موجب کاهش مشارکت در انتخابات شود عدم مشارکت اصلاح‌طلبان در انتخابات است، زیرا در پی القای این مطلب بودند که چهره‌های شاخص اصلاح‌طلب در انتخابات شرکت نکرده‌اند. اثر دیگر این القا این است که غیردمکراتیک بودن نظام انتخاباتی در ایران را بیان کند.^(۵) یا به عبارت دیگر بیان کند که «انتخابات مجلس غیرقانونی است». چون «حداقل شرایط فراهم نشده است» آنان نه تنها نظام انتخاباتی ایران را «غیرقانونی» تبلیغ می‌کنند، بلکه در سلامت آن هم تردید می‌کنند و درباره تقلب در آن سخن می‌گویند. در این میان متهم اصلی مسئولان عالی و نیروهای نظامی معرفی می‌شوند.^(۷) به عبارت دیگر،

پس از انتخابات دهم ریاست‌جمهوری، حوادث آغازین ۱۳۹۰ به‌ویژه در آستانه انتخابات نهم مجلس در رسانه‌های غربی بیش از همه افراد و نهادها، شخص و نهاد رهبری مورد هجوم تبلیغاتی قرار گرفته است.

۲. فرانسه

سیاست‌های فرانسه در قبال انتخابات نهم مجلس نیز از همان رویکردهای پنج‌گانه یاد شده پیشین برخوردار است. آنها نیز تلاش دارند و انمود کنند به‌دلیل جنگ قدرت میان هیئت حاکمه و عدم مشارکت اصلاح‌طلبان و افرادی مانند آقای هاشمی رفسنجانی در انتخابات، انتخابات پیش‌رو دشوارترین انتخابات در نظام جمهوری اسلامی است. از این جهت رادیو فرانسه نیز رویکرد تحریم انتخابات را برای پوشش خبری آن برگزیده است. در این زمینه رسانه مذکور می‌آورد که: «اصلاح‌طلبان حکومتی با برآورده نشدن خواسته‌هایشان از سوی دولت، خود را از انتخابات کنار کشیده‌اند و جز طیف‌های گوناگون موسوم با اصول‌گرایان تشکیلی در صحنه انتخابات باقی نمانده است. حتی علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی شرکت در انتخابات را لازم نمی‌داند ... (گرچه) آیت‌الله خامنه‌ای گفته است که «به فضل الهی حضور مردم در این انتخابات یک حضور دشمن‌شکن خواهد بود، ولی تحلیلگران امور ایران انتخابات پیش‌رو را برای نظام اسلامی بسیار دشوارتر از انتخابات پیشین ارزیابی کرده‌اند».^(۸) لذا سیاستگذاران فرانسوی نیز در پی آن بوده‌اند که تبلیغ کنند «تمامی احزاب اصلاح‌طلب و بسیاری از فعالان سیاسی و مدنی از مشارکت در انتخابات مجلس نهم خودداری

کرده‌اند و برخی نیز آن را به صراحت تحریم کرده‌اند».^(۹)

درحالی که اصلاح‌طلبان فراوانی در انتخابات مجلس نهم شرکت کرده‌اند، پیگیری این رویکرد نشان از اهداف و برنامه‌های سیاستگذاران فرانسوی دارد. درواقع، آنچنان که رادیو فرانسه نیز به صراحت از «بحران مشروعیت در نظام اسلامی» سخن می‌گوید: از مهمترین اهداف این سیاستگذاران القای بحران مشروعیت سیاسی در نظام جمهوری اسلامی است. البته آنها آغاز این بحران را به حوادث سال ۱۳۸۸ نسبت می‌دهند و می‌آورند: «چالش‌های عمده ناشی از انتخابات پرمناقشه ریاست‌جمهوری در سال ۱۳۸۸ جمهوری اسلامی را با یک بحران سیاسی بزرگ و بی‌سابقه روبرو ساخته است».^(۱۰)

از همین‌رو آنان تلاش می‌کنند تا در آستانه انتخابات مجلس مطالب مربوط به «رادیکالیسم سبز» و رهبران آن را پوشش خبری بیشتری بدهند. حصر خانگی موسوی و کروبی را در کانون توجه قرار می‌دهند و به تبلیغ فراخوان‌های اعتراضی و شورشی «شورای هماهنگی راه سبز امید» می‌پردازند.^(۱۲)

۳. انگلیس

سیاستگذاران انگلیسی علاوه بر پیگیری رویکردهای بالا، بر یک سیاست دیگر نیز تمرکز بیشتری داشته‌اند. آنان در پی این هستند که انتخابات مجلس نهم نیز مانند برخی انتخابات‌های گذشته موجب شکاف بیشتر میان نخبگان سیاسی شود و از این جهت مرحله جدید این سیاست را شکاف در میان اصول‌گرایان و ریزش برخی از

آنها می‌دانند. بی‌بی‌سی ضمن تحلیل پیامدهای تحریم در آستانه انتخابات، علاوه بر آن که از گزینه‌هایی مانند «پیامدهای امنیتی و احتمال بروز شورش و اعتراضات خیابانی» سخن می‌گوید همچنین به مسئله «شکاف‌های تازه در حاکمیت» می‌پردازد و می‌نویسد: «حتی اگر «شورش نان» به سرعت پدیدار نشود و یا حاکمیت در موقعیتی باشد که بتواند چنین شورش‌های احتمالی را با خشونت سرکوب کند و مانع گسترش آن شود، به‌نظر می‌رسد که ایجاد شکاف‌های تازه در حاکمیت هم اجتناب‌ناپذیر خواهد بود و هم سریع‌تر آشکار خواهد شد. روند حوادث در ماه‌های اخیر نشان می‌دهد که در عرصه داخلی، انتخابات ۱۳۸۸ و حوادث پس از آن هنوز موضوع اصلی است و اگرچه مقامات و رسانه‌های رسمی از مرگ «فتنه سبز» سخن می‌گویند، اما بخش عمده‌ای از اظهارات و تحلیل‌ها و حتی اقدامات آنان معطوف به جنبش سبز، رهبران و مطالبات آن است. درحالی که اصلاح‌طلبان، تحول‌خواهان و مجموعه نیروهایی که با اشتراک در شعارهایی چون حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت ملی در مواجهه با نظام مستقر قرار گرفته‌اند با اعمال قهر حاکمیت از صحنه کنار رانده شده‌اند. اما به‌نظر می‌رسد که درگیری‌های داخلی در جمهوری اسلامی را پایانی نیست. انتخابات مجلس نهم بستری برای تجلی بخشی از این اختلافات بوده است، اما به‌نظر می‌رسد که با جدی‌تر شدن و محسوس‌تر شدن آثار تحریم‌ها و خطراتی که کشور را تهدید می‌کند، نوع متفاوتی از واکنش‌ها و اقدامات نیز بیش از گذشته رواج یابد. به‌نظر می‌رسد که تحلیل‌های متفاوت از ساختار قدرت در جمهوری اسلامی در یک نقطه به هم نزدیک و نزدیک‌تر می‌شوند: نقش و جایگاه آیت‌الله علی خامنه‌ای و

اعمال قدرت مطلقه ازسوی او»^(۱۲)

عبارات بالا به دلیل آنکه حجم بالایی از راهبردهای سیاستگذاران انگلیسی را در عباراتی موجز و قالب تحلیل از اوضاع سیاسی ایران ارائه می‌کند، اهمیت زیادی دارد. این عبارات ضمن آنکه ارتباط تحریم‌ها را با «انتخابات اسفندماه ۱۳۹۰» و همچنین آشوب‌های احتمالی بیان می‌کند، ازسوی دیگر دو سیاست اصلی آنان در مقطع کنونی را هم به نمایش می‌گذارد:

۱. نقطه تمرکز باید رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای باشد، زیرا در ساختار قدرت جمهوری اسلامی ایران، ولایت فقیه مهمترین رکن محسوب می‌شود،
 ۲. باید برای ایجاد شکاف بیشتر در میان هیئت حاکم کوشید. اما اکنون که اصلاح‌طلبان جایگاه پیشین خود را در ساختار قدرت از دست داده‌اند، باید این شکاف را در میان گروه‌های مختلف اصولگرا جستجو کرد.
- بی‌بی‌سی پس از آنکه ماه‌ها بر مسئله شکاف میان اصولگرایان فعالیت داشت، برای مثال در پی آن بود که بخش‌های مختلف حکومت را در تقابل با یکدیگر به تصویر بکشد، از آغاز سال ۱۳۹۰ تا آستانه انتخابات از ایجاد شکاف در میان بخش‌های مختلف حکومت و جریان اصولگرا سخن گفت. اختلاف میان رهبر و رئیس‌جمهور، اختلاف میان قوای سه‌گانه، اختلاف میان روحانیان و نظامیان و در نهایت اختلاف میان جبهه متحد و جبهه پایداری.
- این سیاست انگلیسی درباره جهت‌بخشی به اختلافات میان بخش‌های حکومت و گروه‌های اصولگرا به‌طور ویژه از مباحث مربوط به برکناری وزیر اطلاعات که آغاز سال ۱۳۹۰ شروع شد.

شبکه بی‌بی‌سی فارسی در آن هنگام با اشاره به این موضوع، واقعیت را این‌گونه تفسیر کرد که: «یک نزاع و جنگ قدرتی در جمهوری اسلامی ایران در ۲۲ سال گذشته در جریان بوده، برای تصاحب قدرت و ثروت همیشه جناح‌های مختلف این نظام بر سر این قدرت دعوا داشتند ... الان نزاع هست بین جناح‌های مختلف اصولگرا، چون اصلاح‌طلبان را حذف کرده‌اند و قرار هم نیست که در بازی انتخاباتی آینده اصلاح‌طلبان را راه بدهند، لذا بحث بر سر این است که قدرت را کدام جناح می‌خواهد بگیرد»^(۱۳)

در این میان حتی این مطلب نیز پیگیری شد که رهبری به دنبال آن است که مجلس را برای خود به‌دست آورد و با ابقای وزیر اطلاعات در پی آن بود که رئیس‌جمهوری ضعیف داشته باشد و در نتیجه مجلس را از آن خود کند.^(۱۴)

اما در آخرین حلقه سیاست اختلاف‌انگیزی میان جریان‌های اصولگرا، این رسانه انگلیسی تلاش کرد میان جبهه پایداری و جبهه اصولگرا اختلافاتی را ایجاد کند و جهت ببخشد. برای مثال بی‌بی‌سی با بررسی جزوه «استقامت در منطقه ممنوعه» که توسط جبهه پایداری توزیع شد، چنین نتیجه‌گیری کرد که رهبر معظم انقلاب از جبهه پایداری حمایت می‌کند و این موضوع موجب خواهد شد که پس از انتخابات جبهه متحد نیز به جمع ریزش‌کنندگان از انقلاب بپیوندند. بی‌بی‌سی در این مطلب چنین آورده است: «از زمان انتشار استقامت در منطقه ممنوعه» تاکنون، نشریات نزدیک به جبهه متحد انتقادهای و جوابیه‌های متعددی را در ارتباط با آن منتشر کرده‌اند». بی‌بی‌سی می‌نویسد: اما منتقدان جبهه پایداری تاکنون نتوانسته‌اند صحت مطالب نقل

شده در جزوه را در حمایت رهبری، از دیدگاه‌های این جبهه زیر سؤال ببرند، یا مدرکی را در رد اصالت این مطالب منتشر کنند. در صورتی که هواداران جبهه متحد کماکان از ارائه پاسخی مستند به ادعاهای طرح شده در این جزوه در همین زمینه ناتوان بمانند، لاجرم مقبولیت این فرض منطقی افزایش خواهد یافت که جبهه پایداری، جریان برگزیده آیت‌الله علی خامنه‌ای در انتخابات مجلس نهم است. حتی اگر او به علت محدودیت‌های حکومتی، امکان حمایت صریح از این تشکل را نداشته باشد».^(۱۵)

لازم به ذکر است که این تحلیل بی‌بی‌سی در شرایطی مطرح می‌شود که رهبر معظم انقلاب همیشه بر مخفی بودن رأی خویش و عدم حمایت صریح از نامزدی خاص تأکید دارند.

۴. آمریکا

در تحلیل رفتار دولت‌های غربی به‌ویژه آمریکا در قبال انتخابات نهم مجلس نباید از ارزیابی آنان از موقعیت کنونی و آینده ایران در تحولات جهانی غافل شد. به این معنا که بسیاری از نخبگان سیاسی غرب و آمریکا بر این باورند که توانایی‌های ایران به‌طور پیوسته در حال افزایش است و از هر فرصتی برای جلوگیری از آن باید کوشش کرد. فرید زکریا از تحلیلگران آمریکایی و از نویسندگان واشنگتن پست هرچند تلاش دارد این واقعیت را مورد نقد قرار دهد، اما به‌وجود آن در ذهن نخبگان سیاسی آمریکا اعتراف می‌کند و چنین می‌نویسد: «توانایی‌های ایران این روزها همه جا موضوع بحث محافل است. میت رامنی نامزد پیشگام جمهوریخواه، از ایران

به‌عنوان «بزرگ‌ترین تهدید جهان در خلال ده سال آینده» نام می‌برد. وی و دیگران تحت تأثیر آزمایش‌های موشکی ایران و همچنین گفته‌های اخیر مقاماتش درباره ظرفیت هسته‌ای این کشور قرار گرفته‌اند و نیوت گینگریج، چالش‌های مربوط به ایران را به ظهور هیتلر در آلمان شبیه می‌داند. مفسران بیشتری نیز هر روز توجهشان به نفوذ قدرت ایران در سراسر خاورمیانه بیشتر جلب می‌شود.^(۱۶)

در ایران نیز تحلیلگران داخلی اعمال فشارهای چشمگیر دولت ایالات متحده علیه ایران به بهانه مسئله انرژی هسته‌ای را غیرمنطقی و نادرست می‌دانند. به اعتقاد آنان در این فشارهای بی‌سابقه علاوه بر آنکه تلاش می‌شود به اهدافی مانند جلوگیری از الگو شدن ایران در تحولات خاورمیانه و دست کشیدن از برنامه‌های هسته‌ای دست یابند هدف دیگر ایجاد ناآرامی و آشوب در ایران است. به اعتقاد آنها «آمریکایی‌ها به آغاز دور جدیدی از ناآرامی سیاسی و اجتماعی در داخل ایران عمیقاً دل بسته‌اند و تصور می‌کنند انتخابات مجلس نهم فرصتی برای آنهاست تا مجدداً مدلی از ناآرامی‌های سال ۱۳۸۸ را با مشخصاتی جدید احیا کنند. بر همین مبنا بود که به جریان فتنه دستور داده شد انتخابات مجلس نهم را تحریم کنند».^(۱۷)

درواقع به همین دلیل است که وقتی «سفارت مجازی» آمریکا در سه‌شنبه ۱۵ آذرماه ۱۳۹۰ در فضای اینترنت راه‌اندازی شد، بسیاری از تحلیلگران آن را تأسیس شبکه بی‌بی‌سی فارسی در آستانه انتخابات دهم ریاست‌جمهوری و با همان اهداف آشوب‌آفرینانه مقایسه کردند. در این پایگاه اینترنتی همسو با دیگر رسانه‌های آمریکایی مانند صدای آمریکا (VOA) و رادیو فردا به پوشش خبری رادیکالیسم

سبز و برنامه‌های آشوب‌آفرینانه آنان می‌پردازد و از آن با عنوان فراخوان برای «تغییر سرنوشت» در آستانه انتخابات مجلس نهم نام می‌برد. براین اساس، رسانه‌های آمریکایی نیز در پی بازسازی فضای رسانه‌ای سال ۱۳۸۸ برآمده‌اند و با پوشش اخبار و تصاویری از موسوی و کروبی، نبودن آزادی سیاسی در ایران و خبرسازی درباره «موج بازداشت‌ها، آزار و احکام اعدام در ایران» در پی احیای مجدد اغتشاشات سال ۱۳۸۸ برآمده‌اند. آنها ضمن آنکه وعده «باز حضور خیابانی برای اعتراض» را می‌دهند این بار مشکلات اقتصادی مانند تورم، بالا رفتن قیمت سکه و دلار را نیز چاشنی سیاست‌های خود کرده‌اند.

با وجود این، در یک نظرسنجی که پایگاه اینترنتی صدای آمریکا از مخاطبان خود درباره تأثیر تحریم خرید نفت ایران توسط اتحادیه اروپا بر زندگی مردم انجام داده بود تا ساعت ۱۷ روز سه‌شنبه ۱۱ بهمن‌ماه ۱۳۹۰، ۶۵ درصد معتقد بودند که این تحریم‌ها «باعث تشویق و افزایش تولیدات داخلی خواهد شد» و تنها ۳۱ درصد معتقد بودند که «اقتصاد ایران را متزلزل‌تر می‌کند و ارزاق عمومی گران‌تر خواهد شد».

با وجود این، تحلیل محتوای اخبار صدای آمریکا در دو دوره دهه نخست دسامبر ۲۰۱۱ و دهه آخر ژانویه ۲۰۱۲ نشان می‌دهد که مهمترین سیاست این رسانه‌ها بر روی مسائل اقتصادی ایران و بحرانی نشان دادن آن تمرکز دارد. گرچه در این دو دوره فضای انتخاباتی در ایران به‌وجود آمده است و موضوع انتخابات مجلس نهم از اهمیت بالایی برخوردار شده است، اما این رسانه در یک رفتاری معنادار پوشش خبری بسیار محدودی در این باره داشته است که نشان از سیاست تحریم خبری انتخابات توسط این رسانه است.

در دهه نخست دسامبر ۲۰۱۱ پایگاه اینترنتی صدای آمریکا ۵۲ خبر درباره ایران کار کرده است از این میان ۱۴ خبر درباره مسائل اقتصادی و چالش‌های پیش‌روی جمهوری اسلامی ایران بوده است. ۶ خبر به نقد سیاست خارجی، ادعای انزوای ایران و تهدید ایران تعلق دارد. ۵ خبر ورود دانشجویان به سفارت انگلیس را منعکس کرده است، ۴ خبر به سرنگونی هواپیماهای بدون سرنشین پهپاد پرداخته است. ۳ خبر فیلم «جدایی نادر از سیمین» را پوشش خبری داده است، ۳ خبر به مسئله هسته‌ای مربوط می‌شود، ۳ خبر به مسائل حقوق بشر مربوط می‌شود و ۳ خبر نیز ورزشی است. همچنین درباره موضوعاتی مانند هجمه علیه شبکه پرستی‌وی، نقد جشنواره‌های ایرانی، کاهش تعطیلات، منافقین، خبر راه‌اندازی سفارت مجازی، بحران اجتماعی در ایران، خشنودی ایران از جنبش وال‌استریت، تبلیغ فیس‌بوک، اتهام به احمدی‌نژاد در براندازی جمهوری اسلامی و مداخله احمدی‌نژاد در انتخابات مجلس هرکدام یک خبر تولید شده است. بنابراین بیشترین درصد فراوانی خبرهای این پایگاه خبری که بیانگر سیاستگذاری مدیران آن است، به مسائل اقتصادی تعلق دارد که ۲۶/۹ درصد است. در واقع میدان خبری که به‌طور مستقیم به انتخابات مجلس مربوط می‌شود تنها ۱ خبر است که کمتر از ۲ درصد حجم تبلیغاتی این رسانه را شامل می‌شود. به عبارت دیگر در ماه دسامبر مسائل مربوط به انتخابات نسبتاً مسکوت بوده است.

اما در دهه سوم ماه ژانویه ۲۰۱۲ همین پایگاه خبری ۸۵ خبر درباره ایران منتشر ساخته است که در آنجا نیز بیشترین حجم تبلیغی و خبری درباره بحرانی

نشان دادن وضعیت اقتصاد ایران بوده است. میزان این اخبار ۳۵ خبر (۴۱ درصد) بوده است. پس از آن بیشترین حجم تبلیغی به موضوع تهدیدات علیه ایران تعلق داشتند که میزان آن ۱۱ خبر بوده است. پس از آن موضوع تبلیغی علیه مسئله هسته‌ای ایران بوده است که میزان آن ۷ خبر بوده است. در این دوره نیز موضوع حقوق بشر از محورهای تبلیغاتی مهم علیه ایران بوده است که میزان آن ۶ خبر بوده است. در این دوره اخباری نیز درباره نجات ماهیگیران ایران توسط آمریکایی‌ها، سپاه قدس، شبکه پرستی‌وی، گلشیفته فراهانی، در گذشت چهار سردار سپاه، رابطه ایران و روسیه، رابطه ایران و سوریه، حجاب و اخبار ورزشی و هنری منتشر شده است که میزان هرکدام از آنها ۱ یا ۲ خبر بوده است. البته در این دوره اخبار مربوط به انتخابات مجلس نهم نیز افزایش یافته است که بیشتر آنها ناظر به ایجاد اختلاف و فراخوانی برای اغتشاش و آشوب بوده است. در این دوره به موسوی و کروبی نیز اقبالی دوباره شده است و به بهانه درج خبر فراخوان «شورای هماهنگی راه سبز امید» ایرانیان را دعوت به آشوب کرده است. اما نکته اساسی این است که در این سیاستگذاری برای دعوت به آشوب رویکرد اصلی، اقتصادمحور بوده است و تلاش شده با تشدید نارضایتی‌های اقتصادی و ارائه تصویری کاملاً منفی از آینده اقتصادی کشور گروه‌های مختلف جامعه را به آشوبی دوباره دعوت کند.

نتیجه‌گیری

دولت‌های غربی در برابر انتخابات مجلس نهم سیاستی پارادوکسیکال را اتخاذ کرده‌اند. سیاستی که از یکسو در پی کاهش مشارکت عمومی در انتخابات است و از سوی دیگر در پی ایجاد اغتشاش و ناآرامی در آستانه انتخابات است. رویکرد جدید غرب در این باره موجب شده است که «فشار از بیرون» برای «فروپاشی از درون» افزایش یابد. آنها راه‌حل عبور از این پارادوکس را نیز افزایش نارضایتی‌های داخلی از مسائل معیشتی و اقتصادی قرار داده‌اند. به همین مناسبت راهبرد تحریم اقتصادی با ارزیابی‌های اولیه در این مقطع تاریخی انتخاب شده است. آنها همچنین با آسیب‌شناسی از حوادث سال ۱۳۸۸ در پی آن هستند که آشوب‌ها را از مرکز کشور به نواحی گسترش دهند و با مسائل قومی - مذهبی بیامیزند. گرچه این سیاست‌ها همواره از سوی نظام سلطه پیگیری می‌شده است، اما تحلیل آنان بر این است که در شرایط کنونی فضای پیگیری این سیاست‌ها هم فراهم است و هم برای برون‌رفت غرب از چالش‌های کنونی در خاورمیانه ضرورت دارد.

در انتخابات نهم مجلس، طراحی آشوب‌ها نه از فردای انتخابات، بلکه از پیش از برگزاری آن آغاز می‌شود. با این هدف که این حوادث انتخابات را تحت‌الشعاع قرار دهد و انتخاباتی سرد و با مشارکت اندک جامعه برگزار شود دستیابی به این هدف اولیه می‌تواند آنان را در پیگیری اهداف بعدی که پس از انتخابات برگزار می‌شود موفق سازد. لذا تمام تلاش آنها این است که شروع سیاست نقش‌آفرینی را از ۲۵ بهمن‌ماه ۱۳۹۰ و به بهانه سالگرد ۲۵ بهمن‌ماه ۱۳۸۹ آغاز کنند. شکست در این پروژه

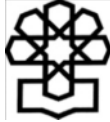

آنان را از دستیابی به اهداف بعدی مأیوس می‌سازد.

پی‌نوشت‌ها

۱. سه هدف عمده غرب از القای جنگ قدرت در آستانه انتخابات مجلس ایران، رجانیز، شنبه ۸ بهمن ماه ۱۳۹۰.
۲. لاوروف، تحریم‌ها علیه ایران برای فلج کردن اقتصاد این کشور اعمال می‌شود، ریانووستی، ۱۳۹۰/۱۰/۲۸.
۳. سردترین انتخابات جمهوری اسلامی ایران در میان اقلیت‌های قومی، دویچه وله، ۲۰۱۲/۱/۱۹ و بلوچ‌ها و مسئله تحریم انتخابات مجلس، دویچه وله، ۲۰۱۲/۱/۲۰.
۴. جبهه مشارکت: انتخابات صرفاً یک نمایش است، دویچه وله، ۲۰۱۱/۱۲/۲۲.
۵. هیچ اصلاح‌طلب شناخته شده‌ای در انتخابات مجلس ثبت‌نام نکرد، دویچه وله، ۲۰۱۱/۱۲/۲۹.
۶. شورای هماهنگی راه سبز امید: انتخابات مجلس غیرقانونی است، دویچه وله، ۲۰۱۱/۱۲/۱۹ و ۳۹ زندانی سیاسی ایران انتخابات را غیرقانونی خواندند، دویچه وله، ۲۰۱۱/۱۲/۲۱.
۷. نظامیان ایران، مظنونان همیشگی انتخابات، دویچه وله، ۲۰۱۲/۱/۱۹.
۸. سخنان آیت‌الله خامنه‌ای درباره انتخابات مجلس شورای اسلامی، سایت رادیو فرانسه، ۹ ژانویه ۲۰۱۲.
۹. عبدی، عباس. یارانه‌ها مشارکت مردم را در انتخابات مجلس افزایش می‌دهند، سایت رادیو فرانسه، پنجشنبه، ۲۶ ژانویه ۲۰۱۲ و مشاجرات سیاسی قبل از انتخابات، سایت رادیو فرانسه، دوشنبه، ۱۹ دسامبر ۲۰۱۱.
۱۰. انتخابات نهم مجلس و بحران مشروعیت در نظام اسلامی، سایت رادیو فرانسه، یکشنبه، ۱ ژانویه ۲۰۱۲.
۱۱. آیا حصر خانگی به ضرر موسوی و کروبی بود، سایت رادیو فرانسه، یکشنبه، ۲۹ ژانویه ۲۰۱۲.

۱۲. دعوت شورای هماهنگی برای سازماندهی اعتراض‌ها از ۲۵ بهمن تا روز انتخابات، سایت رادیو فرانسه، جمعه، ۲۰ ژانویه ۲۰۱۲.
۱۳. شبکه تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی، ۱۳۹۰/۱/۲۹، ساعت ۲۲:۱۳.
۱۴. شبکه تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی، ۱۳۹۰/۳/۱۴، ساعت ۲۲:۳۰.
۱۵. رهبری گفتند نباید گذاشت احمدی‌نژاد خودش را از پرتگاه بیاندازد، سایت بی‌بی‌سی فارسی، ۹ بهمن‌ماه ۱۳۹۰.
16. Fareed Zakaria, "Iran's growing State Of Desperation", Washingtonpost, 5 January, 2012.
۱۷. محمدی، مهدی. مقاومت محدود، مصونیت نامحدود، کیهان، شنبه، اول بهمن‌ماه ۱۳۹۰.

شماره مسلسل: ۱۲۲۲۹

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی سیاست‌های دولت‌های غربی در مورد انتخابات مجلس نهم

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست داخلی)

تهیه و تدوین: حمیدرضا اسماعیلی

ناظر علمی: ابوذری گوهری مقدم

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. انتخابات

۲. کشورهای غربی

۳. مداخله

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۱/۱۹